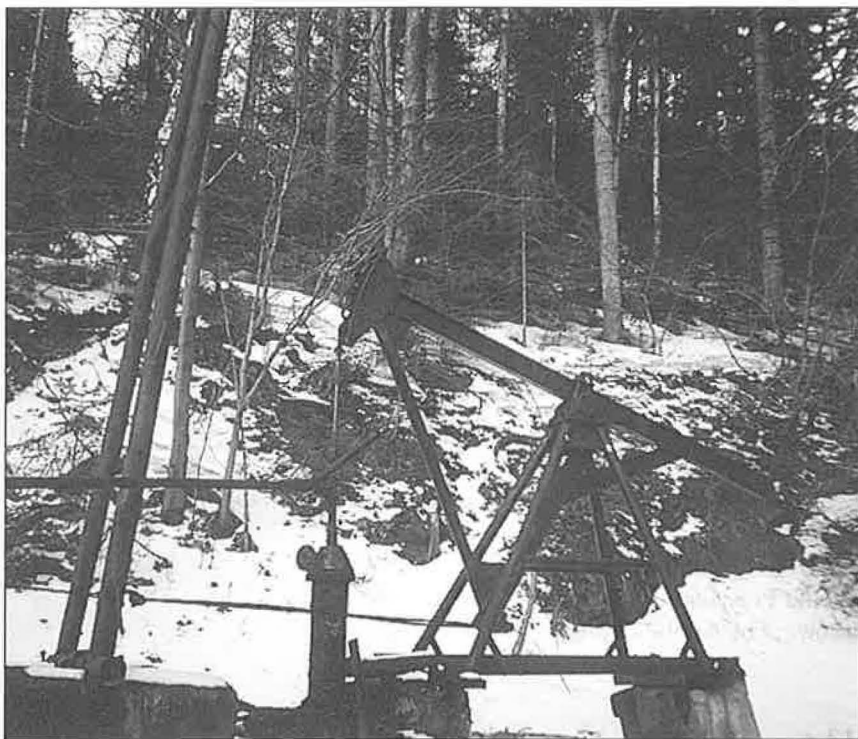

ROCZNIK

RYMANOWA ZDROJU

STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ RYMANOWA ZDROJU

1998
TOM IV

FOT-ART'94

*„Jeden mi się podobał ten las, jako ściana
stał przede mną posepny, dumny, tajemniczy,
była weń uroczystość set-letnia chowana,
milczał, a mnie zdawało się, że pieśnią krzyczy“*

(Stanisław Wyspiański)

LASY NADLEŚNICTWA RYMANÓW ZAPRASZAJĄ

Las jest to jeden z odnawialnych zasobów przyrody powstający w wyniku procesu lasotwórczego, odznaczający się wzajemnymi wpływami i współzależnościami elementów wchodzącymi w jego skład (rośliny, zwierzęta, klimat lokalny, stosunki wodne, gleba).

W Polsce lasy zajmują 28% powierzchni, a w byłym województwie krośnieńskim 47,2%. Lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, w skład którego wchodzi nadleśnictwo.

Nadleśnictwo Rymanów zarządza gruntami Skarbu Państwa od roku 1944 (tj. po upaństwowieniu dekretem PKWN z dnia 12.12.1944 r. lasów dużej i średniej własności prywatnej). Powierzchnia Nadleśnictwa wynosiła wówczas 16 000 ha. Większość przejętych lasów była zniszczona przez pożary leśne powstające podczas działań wojennych, rabunkową gospodarkę okupanta, wiatry oraz zupełny brak pielęgnacji upraw i młodników. W wyniku przejęcia gruntów po byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych powierzchnia Nadleśnictwa wzrosła do 20 606 ha. Administracyjnie Nadle-

śnictwo położone jest na obszarze 6 gmin: Besko, Bukowsko, Dukla, Komańcza, Rymanów i Zarszyn.

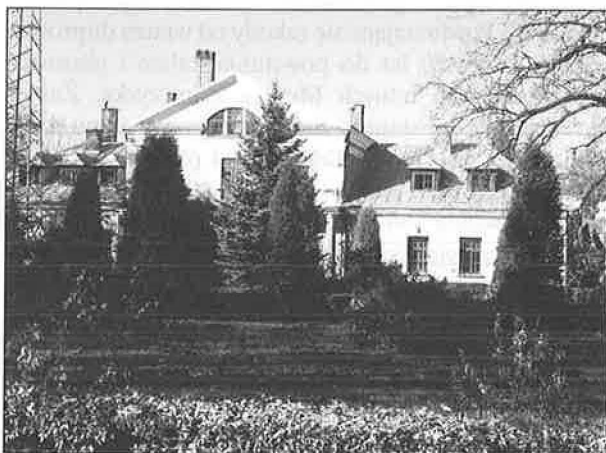
Rzeźbę terenu Nadleśnictwa tworzą pagórki i góry, przy czym część północną należy zaliczyć do terenów podgórskich (okolice Odrzechowy, Sieniawy – wysokość do 500 m n.p.m.), natomiast pozostałe partie to już góry o wzniesieniach do ponad 800 m n.p.m. (największe wzniesienie to góra Kamień – 862 m n.p.m.).

Od 1952 r. Nadleśnictwo gospodaruje w oparciu o plany urządzania lasu, opracowywane co 10 lat przez wyspecjalizowane grupy fachowców. To na podstawie tej okresowej inwentaryzacji, przy zastosowaniu naukowych metod pomiaru, obliczana jest wielkość przyrostu drewna i dopuszczalny rozmiar pozyskania. Roczny rozmiar pozyskania jest zawsze niższy od rocznego przyrostu. Na tym właśnie polega jedna z zasad według, których prowadzi się gospodarkę leśną, tj. zasada trwałości utrzymania lasów. To dzięki stosowaniu tej zasady przeciętna zasobność drzewostanów wzrosła od 1963 r. o 93 m³/ha. Inne zasady, wg których Nadleśnictwo gospodaruje to: powszechna ochrona lasów, ciągłość i zrównoważone wykorzystanie wszystkich funkcji lasu oraz korzystnego wpływu na warunki życia człowieka i funkcjonowanie całości przyrody.

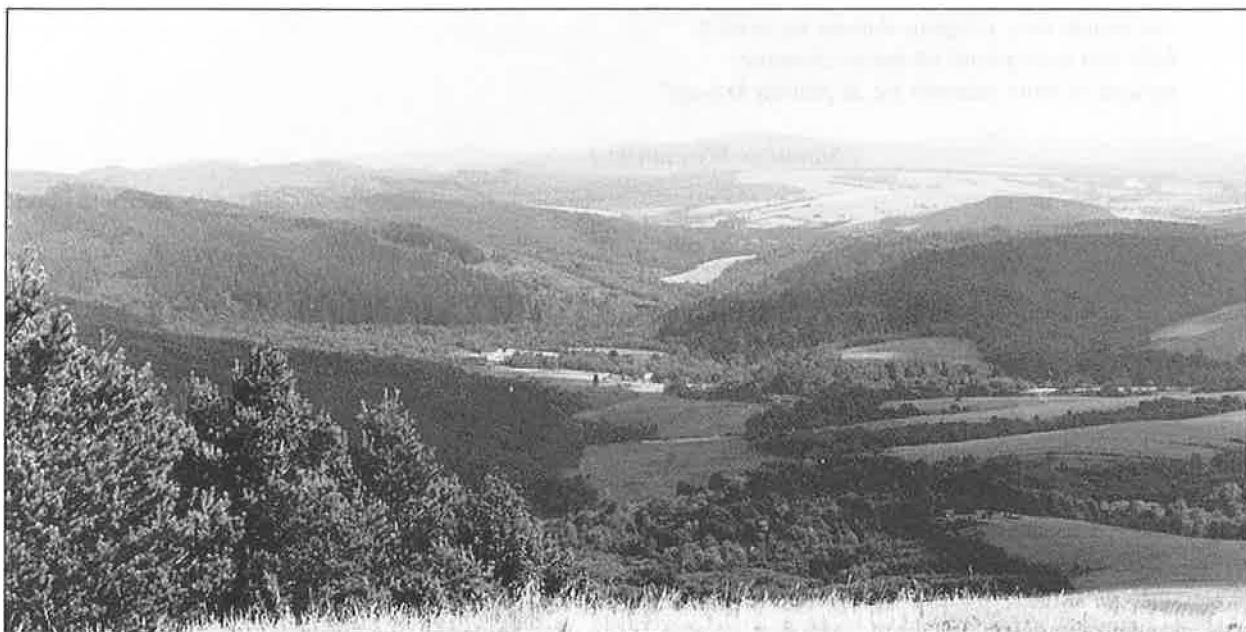
Lasy Nadleśnictwa Rymanów zaliczone są do grupy I lasów ochronnych: glebochronne, wodochronne, uzdrowiskowo-klimatyczne, przeznaczone do masowego wypoczynku i turystyki. Lasy uzdrowiskowo-klimatyczne zajmują powierzchnię 1 151 ha i położone są w Leśnictwie Klimkówka – kompleks leśny Mogiła i w Leśnictwie Rymanów Zdrój – kompleks leśny Zamczyska, Żabia.

Część tej powierzchni, tj. 756 ha, do czasu przejęcia dnia 02.03.1945 r., na podstawie dekretu PKWN z dnia 12.12.1944 r. (o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa) stanowiła własność spadkobierców Jana hr. Potockiego.

Protokół stanowił o przejęciu przez delegata Dyrekcji Lasów Państwowych w Rzeszowie insp. Stanisła-

Siedziba Nadleśnictwa Rymanów

Panorama lasów Nadleśnictwa Rymanów z Góry Polańskiej.

wa Prochownika w obecności zarządcy lasów i tartaku spadkobierców Jana hr. Potockiego dr inż. Tadeusza Puchalskiego, przewodniczącego Gminnej Rady Narodowej mgr Józefa Hanusa, Nadleśniczego Nadleśnictwa Rymanów inż. Antoniego Ziemniaka kompleksów leśnych: Wulka o pow. 2,97 ha, Mogiła–Wulka–Świętokrzyski o pow. 322,05 ha, Zamkowa–Tarnawskie Krzaki–Żabia o pow. 410,27 ha, Hubin o pow. 56,72 ha, tj. łącznie 792,01 ha, w tym grunty leśne 755,81 ha na Skarb Państwa.

Na podstawie opisu lasu z 1942 r. drzewostan ww. lasów stanowiły :

- jodła – 47%,
- buk – 26%,
- pozostałe gatunki (świerk, sosna, modrzew, jesion) – 15%,
- halizny i płazowiny – 12%.

Udział klas wieku był następujący:

- drzewostany w wieku 20–39 l. – 14%,
- drzewostany w wieku 40–79 l. – 50%,
- starsze – 36%.

Etat roczny (ilość pozyskanego drewna w jednym roku) wynosił 2500 m³, tj. 3,3 m³/1 ha lasu.

Dla porównania przedstawiamy aktualne dane z 1998 r., dotyczące tych kompleksów leśnych:

Udział gat. w składzie drzewostanów:

- jodła – 60 %,
- buk – 27 %,
- pozostałe – 13 %,
- drzewostany w wieku 20–39l. – 6 %,
- drzewostany w wieku 40–79l – 50 %,

– starsze – 44 %,

Etat roczny wynosi 2 100 m³, tj. 2,7 m³/1 ha.

Straty powstałe w drzewostanach wskutek działań wojennych, a szczególnie wyrąb dokonany przez stacjonujące w Rymanowie Zdroju wojska Armii Czerwonej na przełomie 1944/45 oszacowano na 5870 m³ drewna. Całkowitemu wyrębowi uległy dorodne drzewostany jodłowe położone w bezpośrednim sąsiedztwie uzdrowiska. Obowiązki służbowe leśniczego na ww. terenie przejął Hieronim Michalicki i pełnił je do 1964 roku.

Wskazane powyżej wyręby drzewostanów przez Armię Czerwoną w kolejnych latach negatywnie skutkowały na stan zdrowotny lasu. Zmniejszyła się odporność drzewostanów na wiatry, co powodowało zwiększenie ilości wiatrolomów i wywrotów. Wzrosło zagrożenie od chorób grzybowych, tj. rak jodły, opieńka miodowa. Powtarzające się szkody od wiatru doprowadziły w ciągu 20 lat do powstania halizn i płazowin w kompleksach leśnych Mogiła, Zamczyska, Żabia. Przed leśnikami stanęło zadanie poprawy stanu sanitarnego drzewostanu, inicjowanie i pielęgnacja naturalnych odnowień jodły.

10 listopada 1964 roku pracę na stanowisku leśniczego Leśnictwa Rymanów Zdrój objął Stanisław Woźniak. Obecny wygląd lasów na stokach Zamczysk, Spoczywalnika, Diablej Gruszki, Żabiej – naturalne młodniki i drągowiny jodłowe, ukształtowane drzewostany bukowe, drogi i szlaki leśne zawdzięczamy Jego ponad 30-letniej przemyślanej i konsekwentnej pracy.

Zasady i tryb uznawania lasów za ochronne, w tym uzdrowiskowo–klimatyczne oraz szczegółowe zasady

Leśniczówka łowiecka „Budy”.

prowadzenia w nich gospodarki leśnej określa Rozporządzenie Ministra OŚZNiL z dnia 25.08.1992 r.

Rozporządzenie nakłada obowiązek prowadzenia gospodarki leśnej w sposób zapewniający ciągłe spełnianie celów, dla których zostały wydzielone przez zachowanie trwałości lasów w drodze dbałości o stan zdrowotny i sanitarny drzewostanów, preferowanie naturalnego odnowienia lasu, ustalenie etatu cięć według potrzeb hodowlanych, ukształtowanie struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnie z warunkami

siedliskowymi. Lasy uzdrowiskowo—klimatyczne mają oddziaływać na kształtowanie korzystnych dla zdrowia warunków środowiska leśnego, zachować elementy estetyczno—krajobrazowe w miejscowościach uzdrowiskowych i w sąsiedztwie sanatoriów, jak również zapewnić ochronę naturalnych zasobów wód mineralnych występujących na tych obszarach.

W ramach powiększania zasobów leśnych Nadleśnictwo corocznie zalesia ok. 40 ha gruntów porolnych, zabezpiecza uprawy przed zwierzyną — średnio 800 ha rocznie, przebudowuje drzewostany sosnowe — średnio 40 ha rocznie. Nadzwyczajne bogactwo florystyczne pozwoliło wyodrębnić z naszych lasów tereny szczególnie chronione. Największy obszarowo — 8 000 ha — jest Jaśliski Park Krajobrazowy.

Nadrzędną zasadą gospodarowania i korzystania z zasobów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych Parku jest utrzymanie ich w stanie niezmienionym oraz szersze upowszechnianie i udostępnianie dla celów turystyczno—poznawczych. W celu zapewnienia ochrony walorów Parku przed ich zniszczeniem, bądź utratą, wprowadzono szereg zakazów i nakazów obowiązujących na jego obszarze (Zarządzenie nr 20 Wojewody Krosnieńskiego z dnia 27.03.1992 r.).

Na terenie Jaśliskiego Parku Krajobrazowego znajduje się rezerwat „Źródlika Jasiołki.” Położony jest on w Gminie Komańcza w miejscowościach: Jasiel, Rudawka Jaśliska, Wiśtok Wielki. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych naturalnych zbiorowisk roślinnych obejmujących źródliskowe obszary Wiśtoka i Jasiołki. Na terenie rezerwatu stwierdzono blisko 350 gatun-

Naturalne odnawianie w lesie Rymanów Zdrój.

ków roślin naczyniowych, w tym 40 podlegających ochronie prawnej.

Na uwagę zasługują specyficzne, antropogeniczne zespoły łąkowo-pastwiskowe o pow. ok. 300 ha, na których spotkać można rzadkie gatunki roślin – głównie storczyków. Prawie 100 ha rezerwatu zajmują obszary torfowiskowe. Obszar rezerwatu to ostoja bogatej fauny: niedźwiedzia, wilka, rysia, żbika, borsuka, łosia, dzika, orlika krzykliwego, puszczyków, puchaczy, bociana czarnego i kruka.

Na terenie naszego Nadleśnictwa położony jest jeszcze rezerwat „Bukowica” gmina Komańcza, miejscowość Darów). Celem ochrony jest tu zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych naturalnych starodrzewi bukowo-jodłowych o charakterze puszczańskim. Obu wymienionym obiektom ochrony można przyrzeć się z bliska podążając szlakami turystycznymi (zielonym biegnącym z Puław do Moszczańca przy rezerwacie „Bukowica” i niebieskim biegnącym wzdłuż granicy państwa przez rezerwat „Źródlika Jasiołki”).

Na terenie Nadleśnictwa projektowany jest rezerwat „Kamień nad Jaśliskami”, który również wchodziłby w skład Jaśliskiego Parku Krajobrazowego.

Nadleśnictwo czyni starania, by „Góra Polańska” – jeden z ciekawszych elementów naszego krajobrazu – mogła pozostać w niezmienionym stanie. Chcemy utworzyć tam zespół przyrodniczo-krajobrazowy. Ochroną planujemy też objąć ciekawe elementy przyrody żywej i nieożywionej – bagna, torfowiska, łąki śródleśne, wychodnie skalne, głązy narzutowe.

Na obszarze Nadleśnictwa znajdują się ostoje następujących zwierząt chronionych: rysia, wilka, niedźwiedzia, bociana czarnego, orla przedniego, orlika krzykliwego, puchacza, jastrzębia.

Na terenie Nadleśnictwa znajdują się 2 bazy turystyczno-noclegowe. Jedna, położona ok. 2 km od miejscowości Odrzechowa, to leśniczówka łowiecka „Budy”. Dogodne położenie, malownicze otoczenie

Punkt czynnej ochrony płazów.

i zasobne w zwierzynę lasy sprawiają, że może być wykorzystywana przez cały rok jako miejsce aktywnego wypoczynku z możliwością polowania z bronią, jak również z aparatem fotograficznym.

Drugą leśniczówkę łowiecką „Darów”, położoną ok. 4 km na północ od trasy Wola Niżna–Moszczańce, polecamy szczególnie myśliwym. Tereny te obfitują w zwierzynę płową i czarną. Zimą bytują tu regularnie watahy wilków. Można spotkać się także ze śladami bytności niedźwiedzi.

Zwiedzając nasze tereny możemy zapewnić odpoczynek również na polu namiotowym w miejscowościach Jasiel i Pastwiska lub na parkingach leśnych w miejscowościach Puławy, Rymanów Zdrój i Wola Niżna.

Osobom, które chcą poszerzyć swoją wiedzę o środowisku przyrodniczym naszego regionu polecamy odwiedzenie „Leśnej klasy dydaktycznej” położonej nieopodal Rymanowa Zdroju w Leśnictwie Rymanów Zdrój. Do Leśnictwa Rymanów Zdrój, gdzie znajduje się „familijna ścieżka rowerowa”, zapraszamy również miłośników jazdy na rowerze.

Położenie ścieżki z dala od miasta i ruchu ulicznego sprawia, że jest miejscem bezpiecznego wypoczynku dla całych rodzin. Podążając ścieżką rowerową można zobaczyć ciekawe przyrodniczo miejsca – punkt czynnej ochrony płazów, „Leśną klasę dydaktyczną” i „krokusową łąkę”. Zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych oraz zasady gospodarki Leśnej w powiązaniu z innymi elementami środowiska i z gospodarką narodową określa Ustawa z dnia 28.09.1991 r. o lasach (Dz. U. z 8 listopada 1991r.). Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa są powszechnie udostępniane dla ludności. Jednak w celu zapewnienia ochrony roślin i zwierząt niektóre powierzchnie są objęte stałym zakazem wstępu. Są to: uprawy leśne do 4 m wysokości, powierzchnie doświadczalne i drzewostany nasienne, ostoje zwierząt, źródlika rzek i potoków oraz obszary zagrożone erozją.

Leśna Klasa Dydaktyczna w Leśnictwie Rymanów Zdrój.

Leśnicy Nadleśnictwa Rymanów zapraszają!

Zasięg terytorialny Nadleśnictwa Rymanów.